

TRZYDNIK
DUŻY

Strategia Rozwoju
Społeczno-Gospodarczego Gminy
Trzydnik Duży
na lata 2015-2020

Projekt

Trzydnik Duży, czerwiec 2015

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
ROZDZIAŁ I Założenia.....	4
ROZDZIAŁ II Zmiana zasobów w wyniku działań podjętych w latach 2007-2014	7
2.1. Dane Ogólne	7
Powierzchnia i położenie	7
Demografia.....	8
Zabudowa mieszkaniowa.....	9
Działalność gospodarcza i rolnictwo.....	10
Uwarunkowania krajobrazowe	12
Klimat	13
2.2. Pozycja Gminy w powiecie i województwie	14
2.3. Zrealizowane Inwestycje	18
2.4. Pierwsza faza konsultacji społecznych	19
Obecna sytuacja Gminy	19
Kierunki rozwoju	21
2.5. Podsumowanie	22
Rozdział III Aktualizacja analizy SWOT	23
3.1. Założenia	23
3.2. Analiza SWOT	24

3.3. Proponowane obszary rozwojowe	28
Rozdział IV Kierunki rozwoju	30
4.1. Wizja Gminy Trzydnik Duży	30
4.2. Misja Gminy Trzydnik Duży	30
4.3. Cele strategiczne i operacyjne	30
Rozdział V Program operacyjny realizacji Strategii	32
Rozdział VI Finansowanie	36
Rozdział VII Monitoring i ewaluacja	37
Rozdział IX Konsultacje społeczne	41

ROZDZIAŁ I Założenia

Potrzeba zmiany Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Trzydnik Duży wynika po pierwsze z konieczności weryfikacji zmian rozwojowych Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat na jej terenie zrealizowano szereg inwestycji, często współfinansowanych ze środków zewnętrznych, które wpłynęły na poziom jakości życia mieszkańców, poprawiły stan infrastruktury technicznej, społecznej. Po drugie, aktualizacja związana jest z kończącą się w 2015 r. perspektywą horyzontalną obecnie obowiązującej strategii. Trzecim, bardzo istotnym czynnikiem jest konieczność weryfikacji zakładanych kierunków rozwoju w związku z nowym okresem programowania 2014-2020. Skorelowanie celów Gminy ze strategiami wyższego rzędu (m.in. *Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*, *Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020*, strategiami ponadsektorowymi, *Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego 2014-2020* i in.) ułatwi w kolejnych latach aplikowanie o środki zewnętrzne.

Przeprowadzona ewaluacja Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Trzydnik Duży wykazała, iż jest konieczne przygotowanie nowego dokumentu, gdyż wiele jego założeń było już nieaktualnych. W zaktualizowanej Strategii opisane są obszary istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju Gminy uwzględniającego jednocześnie jej możliwości finansowe.

Wyznaczony horyzont czasowy Strategii sięga roku 2020, co jest zgodne z perspektywą *Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020* - najważniejszego dokumentu określającego cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r., kluczowego dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, a także perspektywą *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2014-2020*.

Celem aktualizacji jest ponadto uproszczenie dokumentu niezbędne do jego skutecznej realizacji.

Założono następujące etapy przygotowania aktualizacji Strategii:

A. Ustalenie założeń wstępnych (analiza danych zastanych, m.in. z pierwszej fazy konsultacji społecznych, praca w terenie, konsultacje z kierownictwem Urzędu Gminy, pracownikami odpowiedzialnymi za niektóre obszary poddawane analizie)

B. Przygotowanie aktualizacji w oparciu o potrzeby i możliwości finansowe Gminy Trzydnik Duży

C. Druga faza konsultacji społecznych (całości dokumentu)

D. Opracowanie ostatecznej wersji uwzględniającej sugestie mieszkańców, przedsiębiorców, kierowników jednostek organizacyjnych Gminy, przedstawicieli organizacji i stowarzyszeń, itp.

E. Zatwierdzenie Strategii przez Radę Gminy.

Aktualizacji zostaną poddane następujące obszary:

Obszar aktualizacji	Zakres
Zasoby	Uzupełnienie o zrealizowane inwestycje, przedsięwzięcia, itp., aktualną pozycję gminy w powiecie i województwie
Analiza SWOT	Weryfikacja szans, zagrożeń, mocnych i słabych stron
Kierunki rozwoju	Weryfikacja i uaktualnienie systemu celów
Działania	Przygotowanie nowego zestawu niezbędnych działań
Monitoring	Weryfikacja systemu monitorowania realizacji Strategii
Finansowanie	Przygotowanie założeń do finansowania inwestycji w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową

W Strategii nie są opisywane obszary, cele, zadania, które realizować będą jednostki organizacyjne Gminy Trzydnik Duży. Wynika to z faktu, iż wszystkie one winny przygotować własne dokumenty, plany o podobnym charakterze (np. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja pracy szkoły, itp.) Kierownicy jednostek organizacyjnych ponoszą bowiem odpowiedzialność za realizację celów jednostek, którymi kierują. Z przepisów prawa często wynika także brak możliwości nadzoru Wójta Gminy nad niektórymi istotnymi obszarami działalności jednostek (np. nadzór pedagogiczny).

Dlatego też Strategia ujmuje przede wszystkim te obszary, które realizowane będą przez kierownictwo i pracowników Urzędu Gminy.

Strategia jest dokumentem o charakterze ogólnym, wyznacza kierunki rozwoju. Uszczegółowieniem Strategii będą w Gminie Trzydnik Duży dokumenty przygotowane w celu doprecyzowania obszarów szczególnie istotnych lub wynikających z przepisów prawa (np. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, itp.)

ROZDZIAŁ II Zmiana zasobów w wyniku działań podjętych w latach 2007-2014

2.1. Dane Ogólne

Powierzchnia i położenie

Gmina Trzydnik Duży to gmina wiejska, położona w województwie lubelskim, w południowej części powiatu kraśnickiego, przy drodze krajowej nr 74. Gmina zajmuje powierzchnię 104 km², a w jej skład wchodzi 20 sołectw.

Źródło: <http://www.gminy.pl/>

Gmina Trzydnik Duży graniczy z sześcioma gminami:

- Gościeradów,
- Dzierzkowice,
- Kraśnik,
- Szastarka,
- Potok Wielki,
- Zaklików.

Demografia

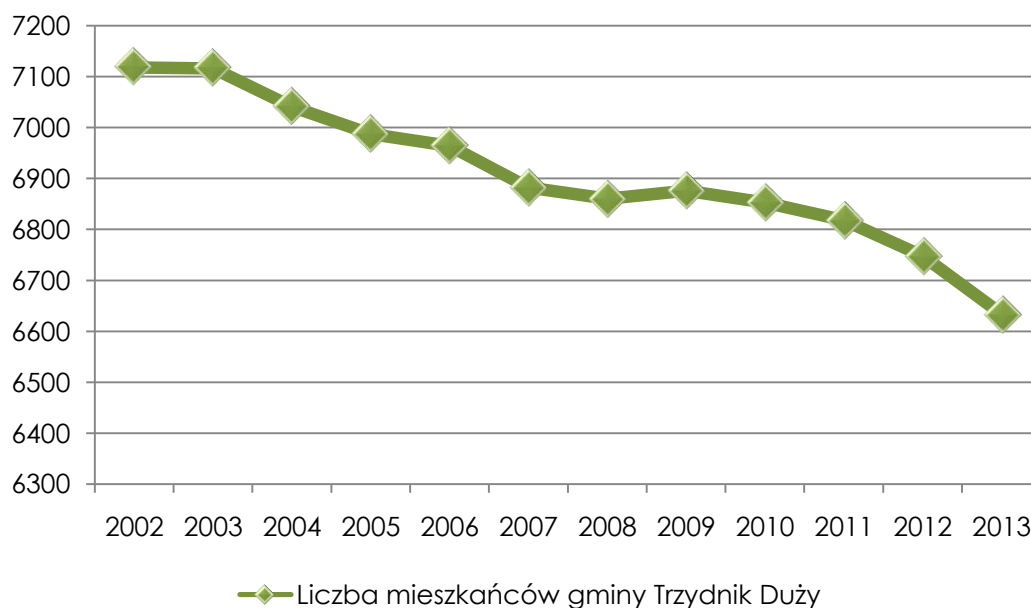
Według stanu na koniec 2013 r. Gminę Trzydnik Duży zamieszkuje 6634 mieszkańców. Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 64 osób/km².

Rok	Dane demograficzne			
	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji
2002	7118	68	-3,0	-3
2003	7116	68	-2,8	-17
2004	7041	67	-4,7	-8
2005	6987	67	-3,1	4
2006	6964	67	-2,0	-37
2007	6882	66	-3,8	-18
2008	6860	66	-3,2	-20
2009	6876	66	-2,3	-5
2010	6853	66	-2,3	-43
2011	6818	65	-1,8	-23

2012	6748	65	-2,1	-34
2013	6634	64	-4,8	-63

Źródło: dane GUS

Źródło: dane GUS

Na podstawie analizy danych dotyczących ludności z lat 2002-2013 można zauważyć, że liczba ludności w Gminie sukcesywnie zmniejsza się. Jest to spowodowane utrzymującym się odpływem ludności - saldo migracji jest od wielu lat ujemne (w 2013 r. wyniosło -63) oraz ujemnym przyrostem naturalnym.

Zabudowa mieszkaniowa

W Gminie Trzydnik Duży zdecydowanie dominuje zabudowa jednorodzinna.

Na koniec 2013 r. na terenie Gminy zlokalizowanych było ogółem 2 029 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 195 474 m². Przeciętna

powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 96,3 m², a wskaźnik powierzchni mieszkalnej przypadającej na 1 osobę wyniósł 29,5 m².

Działalność gospodarcza i rolnictwo

Gmina Trzydnik Duży ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują w sumie powierzchnię ponad 8 925 ha (wg danych GUS), co stanowi ponad 85% ogólnej powierzchni Gminy.

Pozycja	Ogółem	
Powierzchnia ogółem (ha)	10411	100%
Powierzchnia użytków rolnych ogółem (ha)	8925	85,7%
w tym:		
Grunty orne (ha)	8131	78,1%
Sady (ha)	400	3,8%
Łąki (ha)	194	1,8%
Pastwiska (ha)	200	1,9%
Lasy i grunty leśne (ha)	760	7,3%
Pozostałe grunty i nieużytki (ha)	788	7,5%

Źródło: dane GUS

W Gminie funkcjonuje około półtora tysiąca gospodarstw rolnych (wg danych GUS). Niekorzystny jest udział gospodarstw niewielkich w poszczególnych grupach obszarowych. Gospodarstwa o powierzchni do 5 ha stanowią zdecydowanie ponad połowę wszystkich indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie.

Według danych GUS na koniec 2013 r. na terenie Gminy funkcjonowało 277 podmiotów, z czego w sektorze prywatnym – 256 podmiotów. Największą

grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 216 podmiotów.

Biorąc pod uwagę branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Gminy, zauważyć można zdecydowaną przewagę sektora handlu i napraw. Kolejnymi, najbardziej aktywnymi sektorami w gospodarce Gminy Trzydnik Duży są usługi oraz budownictwo.

Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj działalności
Jarosław Łabiga "ELJAR", Trzydnik Duży	produkcja brykietu
Mizar Spółka jawna, Rzeczyca Księża	sprzedaż art. spożywczych i przemysłowych, sprzedaż materiałów budowlanych i środków ochrony roślin
Jach Adam, Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe A-Spekt, Trzydnik Duży Kolonia	produkcja i sprzedaż usług rolnych, usługi transportowe, wynajem maszyn i urządzeń
Robert Bieszcz, NETTECH, firma handlowo-usługowa, Rzeczyca Ziemiańska,	działalność telekomunikacyjna i informatyczna, doradztwo, usługi szkoleniowe, sprzedaż sprzętu komputerowego i telekomunikacyjnego
Suski Tadeusz, Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe, Trzydnik Duży	naprawa i konserwacja samochodów, handel częściami zamiennymi i paliwami
Stanisław Kowalski, Firma Handlowo-Uslugowa STAMAR, Olbięcin	sprzedaż nawozów, pasz, materiałów budowlanych, środków ochrony roślin
Kosikowska Leokadia, Firma Handlowo-Uslugowa KOAGRO, Olbięcin	handel nawozami, koncentratami, paszami, zaprawianie nasion, sprzedaż węgla i środków ochrony roślin
Sosnówka Witold Olbięcin	sprzedaż art. spożywczo-przemysłowych
Jarzyna Sławomir, Firma Handlowo-Uslugowa, „JARZYNKĄ"	działalność weterynaryjna, sprzedaż detaliczna art. spożywczo-przemysłowych

Wola Trzydnicka	
Tylus Jan, Firma Przewozowo-Transportowa, Budki	usługi transportowe
Piekarnia Pieczywa Wypiek i Sprzedaż Agata Pudło, Trzydnik Duży	Produkcja i sprzedaż pieczywa
Sklep Spożywczo Przemysłowy "Pod modrzewiem" Robert Pokora, Rzeczyca Ziemiańska	Produkcja i sprzedaż pieczywa
AKPOL Adam Kuś, Rzeczyca Ziemiańska	Przetwarzanie tworzyw sztucznych

Źródło: dane UG

Uwarunkowania krajobrazowe

Gmina Trzydnik Duży posiada stosunkowo niewielkie zasoby leśne. Kompleksy leśne zajmują powierzchnię ponad 700 ha, przy czym zadrzewienie stanowią w 100% lasy mieszane.

W sąsiedztwie Gminy występuje Park Krajobrazowy "Lasy Janowskie", Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu i użytek ekologiczny w dolinie rzeki Wyżnicy.

Na terenie Gminy utworzono 17 pomników przyrody. Pomniki przyrody nie stanowią uwarunkowań terenu, ale świadczą o dbałości mieszkańców Gminy o "zabytki przyrodnicze".

W Trzydniku Dużym znajdują się zabytki, takie jak zespoły dworskie, młyny, zajazd, domy drewniane i murowane, zagrody, budynki sakralne oraz kapliczki.

Do najważniejszych należą:

- Zespół dworsko - parkowy w Olbięcinie z XVII w (użytkowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy),
- dawny Zespół dworski - stajnia w Trzydniku Dużym Kolonii,
- Ochronka - budynek murowany (1921 r.) w Węglinie,
- budynek szkoły (1928/30) w Łychowie Gościeradowskim,
- Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego z 1722 w Rzeczycy Ziemiańskiej,
- Kościół filialny p.w. św. Krzyża z dzwonnica z XVII w. w Rzeczycy Księżej,
- kapliczka domkowa z figurą św. Floriana oraz Krzyż w Rzeczycy Ziemiańskiej.

Zarówno walory krajobrazowe jak i istniejące zabytki nie stwarzają Gminie Trzydnik Duży warunków do rozwoju na szeroką skalę turystyki. Jest możliwe natomiast wykorzystanie tych obszarów do lokalnej turystyki.

Klimat

Klimat Gminy Trzydnik Duży został zaliczony do dzielnicy klimatycznej Lubelsko-Chełmskiej. Charakteryzuje się ona znacznymi sumami rocznych opadów atmosferycznych (500 - 600mm), najwyższymi liczbami dni z opadami gradowymi (10-18 dni w roku) oraz najwyższymi wartościami usłonecznienia względnego w okresie letnim (45% - 50%) przy niewielkich wartościach parowania wody (840-900 mm w roku).

Klimat obszaru powiatu Kraśnickiego kształtowany jest przez polarno-morskie i polarno-kontynentalne masy powietrza. Powietrze arktyczne napływa rzadko, najczęściej w zimie i na wiosnę. Klimat lokalnie modyfikowany jest przez uwarunkowania fizjograficzne – rzeźbę terenu, głębokość zalegania wód gruntowych, szatę roślinną (głównie lasy).

2.2. Pozycja Gminy w powiecie i województwie¹

Do analizy pozycji Gminy w powiecie i województwie posłużyły wybrane wskaźniki oznaczające miejsce na liście rankingowej. Kolumna A oznacza pozycję w powiecie kraśnickim, kolumna B – w województwie lubelskim.

Ludność

	Ludność na 1 kilometr kwadratowy		Kobiety na 100 mężczyzn		Saldo migracji na 1000 ludności	
	A	B	A	B	A	B
Annopol	9	77	6	94	7	122
Dzierzkowice	8	71	2	73	2	31
Gościeradów	10	125	2	73	8	134
Kraśnik (gm. miejska)	1	7	10	205	9	170
Kraśnik (gm. wiejska)	4	54	9	160	5	98
Szastarka	2	44	2	73	6	108
Trzydnik Duży	7	66	1	46	10	200
Urzędów	3	49	7	109	4	44

¹ Sytuację Gminy Trzydnik Duży na tle pozostałych gmin powiatu kraśnickiego i województwa opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) za rok 2013. W momencie przygotowywania aktualizacji Strategii był to ostatni rok pełnych danych dostępnych w Banku Danych Lokalnych.

Wilkołaz	6	57	2	73	3	37
Zakrzówek	5	56	7	109	1	26

Gmina Trzydnik Duży w 2013 r. zajmowała siódme miejsce w powiecie i 66 w województwie w przypadku wskaźnika gęstości zaludnienia. W Gminie mieszka równa ilość kobiet i mężczyzn, co plasuje ją w korzystnej sytuacji – 1 miejsce w powiecie i 46 w województwie. Charakterystyczny jest niekorzystny wskaźnik salda migracji. Lider powiatu, Gmina Zakrzówek w 2013 r. posiadała dodatni (+15) wskaźnik salda migracji, w przypadku Trzydnika Dużego jest on ujemny (-63). Daje to Gminie ostatnie 10 miejsce w powiecie i 200 w województwie.

Finanse

	Dochody własne budżetu gminy		Środki w dochodach budżetu gminy przeznaczone na realizację programów i projektów unijnych		Wydatki budżetu gminy		Obsługa długu publicznego w % wydatków ogółem wydatków gminy	
	Na 1 mieszkańca							
	A	B	A	B	A	B	A	B
Annopol	3	145	7	143	4	127	5	112
Dzierzkowice	7	190	9	178	9	208	2	31
Gościeradów	10	200	3	107	8	194	9	145
Kraśnik (gm. miejska)	1	33	8	165	7	185	6	115
Kraśnik (gm. wiejska)	2	80	10	186	10	211	3	44
Szastarka	8	193	6	133	2	75	8	139
Trzydnik Duży	6	183	4	113	6	163	7	123

Urzędów	9	199	5	120	5	156	4	80
Wilkołaz	4	168	2	82	3	110	1	6
Zakrzówek	5	169	1	47	1	74	10	173

Zarówno wydatki, jak i przychody budżetu plasują Gminę w drugiej połowie jednostek powiatu oraz pod koniec drugiej setki w województwie. Związane jest to z rolniczym charakterem Gminy, który rzutuje na jej niewielkie możliwości finansowe. Mimo to Gminie udało się w 2013 r. znaleźć się na 4 miejscu w powiecie i 113 w województwie jeśli chodzi o wskaźnik wykorzystania środków w dochodach budżetu gminy przeznaczonych na realizację programów i projektów unijnych.

Podstawowa infrastruktura, REGON

	Odsetek ludności korzystający z instalacji						Podmioty w rejestrze REGON na 10000 ludności	
	Wodociągowej		Kanalizacyjnej		Gazowej		A	B
	A	B	A	B	A	B		
Annopol	8	139	6	105	8	103	7	144
Dzierzkowice	3	69	2	50	4	27	9	156
Gościeradów	10	201	7	167	7	57	8	151
Kraśnik (gm. miejska)	1	11	1	11	1	2	1	22
Kraśnik (gm. wiejska)	7	112	4	88	3	22	2	90
Szastarka	6	109	-	-	9	126	4	119
Trzydnik Duży	3	69	-	-	6	35	10	173
Urzędów	2	45	5	99	2	21	5	141
Wilkołaz	9	183	-	-	5	33	5	141

Zakrzówek	5	101	3	68	-	-	3	103
-----------	---	-----	---	----	---	---	---	-----

W przypadku dostępności infrastruktury wodociągowej Gmina znajduje się w korzystnej sytuacji. Zajmuje 3 miejsce w powiecie i 69 w województwie. Podobnie rzecz się ma z infrastrukturą gazową. Niestety, Gmina od lat boryka się z problemem infrastruktury kanalizacyjnej, co znajduje odzwierciedlenie w rankingu. Bardzo niekorzystnie wygląda także ilość podmiotów w rejestrze REGON. Trzydnik Duży w 2013 r. zajmował pod tym względem ostatnie miejsce w powiecie kraśnickim i 173 w województwie lubelskim.

Na podstawie powyższego rankingu dotyczącego 2013 r. można wyciągnąć następujące wnioski:

- Gmina Trzydnik Duży posiada mniejszy potencjał rozwojowy niż inne Gminy o podobnym charakterze w województwie lubelskim ze względu na swoją specyfikę, która skutkuje niskimi dochodami, a co za tym idzie także wydatkami - budżetu,
- Specyfika powiatu kraśnickiego sprawia, iż pozycja Gminy jest w tym zestawieniu niekorzystna,
- Szansą rozwoju powinna być próba przeciwdziałania dalszemu ujemnemu saldu migracji i pobudzenia aktywności gospodarczej mieszkańców,
- Dalszemu ulepszeniu należy poddać szeroko rozumianą infrastrukturę techniczną ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji,
- Należy skupić się na pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych, których działalność na terenie Gminy może przynieść dodatkowe wpływy do budżetu.

2.3. Zrealizowane Inwestycje

W latach 2007-2014 w Gminie Trzydnik Duży zrealizowano szereg inwestycji służących rozwojowi Gminy. Poniższa tabela prezentuje niektóre z nich.

Obszar inwestycyjny	Lata	Nakłady brutto wraz z dofinansowaniem
Budowa zbiorników małej retencji na rzekach gminnych	2013-2014	408 542
Remizy i świetlice	2010-2014	1 615 457
Oświetlenie drogowe	2009-2014	671 135
Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych	2008-2014	7 222 710
Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg powiatowych	2008-2014	2 329 476
Obiekty użyteczności publicznej (boiska, budynek UG)	2009-2013	3 295 709
Lekki samochód pożarniczy	2010	261 000
Chodniki	2008-2014	967 909
Łącznie:		16 771 938

Mimo niewielkich możliwości finansowych Gminy w latach 2008-2014 na najważniejsze, z punktu widzenia jej funkcjonowania i realizacji zapisów ustawy o samorządzie gminnym, obszary udało się przeznaczyć prawie siedemnaście milionów złotych. Środki te zostały przeznaczone głównie na budowę i modernizację dróg, a także szeroko rozumianą infrastrukturę społeczną.

2.4. Pierwsza faza konsultacji społecznych

W pierwszej fazie (przygotowawczej) konsultacji społecznych udział wzięło ponad 300 mieszkańców Gminy, którzy wypełnili ankiety papierowe poświęcone dwóm zasadniczym obszarom – diagnozie sytuacji obecnej oraz kierunkom rozwoju Gminy Trzydnik Duży.

Obecna sytuacja Gminy

lp.	Obszar	% ocen:				
		bardzo zła	zła	średnia	dobra	bardzo dobra
1	Atrakcyjność inwestycyjna Gminy	9,7	17,7	56,0	15,0	1,7
2	Możliwość zatrudnienia na terenie Gminy	34,7	47,0	15,5	2,5	0,3
3	Warunki do prowadzenia działalności rolniczej w Gminie	3,2	16,7	49,3	25,9	5,0
4	Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie	10,8	21,9	51,3	14,7	1,3
5	Dostęp do usług (handel, punkty usługowe) w Gminie	6,5	13,0	43,0	34,2	3,3
6	Stan dróg w Gminie	12,5	31,2	36,0	19,6	0,6
7	Mała infrastruktura drogowa (ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.) w Gminie	18,3	32,7	36,2	11,5	1,3
8	Sieć wodociągowa w Gminie	3,7	5,6	19,6	50,2	20,9
9	Kanalizacja w Gminie	63,2	23,1	7,9	4,3	1,4
10	Dostęp do Internetu w Państwie sołectwie	16,9	20,1	27,3	28,2	7,5

11	Poziom usług pomocy społecznej	9,8	18,2	48,2	19,2	4,6
12	Dostępność do usług ochrony zdrowia w Gminie (podstawowa opieka medyczna, apteka, stomatolog)	9,7	15,4	40,6	29,2	5,0
13	Atrakcyjność turystyczna Gminy	10,4	24,2	46,4	15,2	3,8
14	Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Gminie	8,3	13,0	41,7	18,9	18,1
15	Jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie Gminy	6,7	10,7	40,7	35,7	6,3
16	Poziom edukacji w Gminie	5,2	8,5	36,2	41,3	8,9
17	Dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze	7,8	11,7	39,0	33,0	8,4
18	Estetyka przestrzeni publicznych w Państwa miejscowości	10,5	18,6	43,8	22,2	4,9
19	Stan środowiska naturalnego na terenie Gminy	3,9	11,7	39,3	39,3	5,8

W ankietach dominowały oceny średnie. Mieszkańcy pozytywnie ocenili możliwości do prowadzenia działalności rolniczej w Gminie, dostępność usług (także medycznych), dostępność sieci wodociągowej, poziom edukacji, jakość usług obszaru kultury oraz stan środowiska naturalnego. Jako słabe strony Gminy wskazali brak dostępności infrastruktury kanalizacyjnej, brak możliwości zatrudnienia na terenie Gminy, stan dróg oraz małej infrastruktury drogowej. Wskazania te znalazły odzwierciedlenie w dalszej części Strategii.

Kierunki rozwoju

Obszary priorytetowe	% wskaźników
Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej	16,8
Rozwój i upowszechnianie odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, itp.)	16,0
Rozwój sieci kanalizacyjnej (w tym oczyszczalnie przydomowe)	15,0
Poprawa estetyki centrów miejscowości	11,8
Rozwój infrastruktury edukacyjnej (w tym przedszkola)	9,2
Rozwój gospodarczy, w tym planowanie terenów inwestycyjnych pod działalność pozarolniczą wzmacniającą przychody Gminy	8,5
Rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji (w tym modernizacja świetlic wiejskich i remiz, budowa sal gimnastycznych, itp.)	7,8
Poprawa stanu środowiska naturalnego	5,8
Sprawy społeczne	4,9
Ochrona przeciwpowodziowa (np. zbiorniki małej retencji)	4,3

W tej części ankiety mieszkańcy mogli wskazać na kilka, najważniejszych z punktu widzenia rozwoju Gminy, obszarów.

Najwięcej wskaźników otrzymały: rozwój i modernizacja dróg, rozwój i upowszechnianie odnawialnych źródeł energii, rozwój sieci kanalizacyjnej, poprawa estetyki centrów miejscowości.

Dane otrzymane w wyniku pierwszej fazy konsultacji społecznych były jednym z punktów wyjścia do stworzenia ostatecznego systemu celów Gminy Trzydnik Duży oraz programu operacyjnego Strategii.

2.5. Podsumowanie

Podjęte i zrealizowane w ostatnich latach działania poprawiły jakość życia na terenie Gminy Trzydnik Duży.

Jest to jednak dopiero jeden z wielu etapów. Należy zadbać, by nadal, w miarę finansowych możliwości, skupiać się na działaniach, które umocnią pozycję Gminy w powiecie, województwie i kraju.

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju Gminy Trzydnik Duży wymaga w najbliższych latach ingerencji w te obszary, które w przyszłości poprawią jakość życia mieszkańców, umożliwią budowę systemu kanalizacji, udrożnią ciągi komunikacyjne, stworzą jeszcze korzystniejsze warunki dla inwestorów, a co za tym idzie – wpłyną na rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Rozdział III Aktualizacja analizy SWOT

3.1. Założenia

W *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Trzydnik Duży na lata 2007-2015* umieszczono bardzo szczegółową analizę SWOT odnoszącą się do wielu obszarów i zjawisk makro oraz mikro otoczenia, a także czynników wewnętrznych.

Analiza SWOT niniejszej Strategii odnosi się do najważniejszych czynników, które w obecnej chwili mogą wpływać hamująco lub przyspieszająco na zrównoważony rozwój Gminy w kolejnych latach.

Założenie to przyjęto z wielu powodów. Po pierwsze, ważne jest, by dokument odnosił się do najistotniejszych uwarunkowań. Praktyka lat minionych wykazała, iż planowanie strategiczne w jednostkach samorządu terytorialnego poziomu gminy wiejskiej musi opierać się na głównych kierunkach rozwojowych odnoszących się do największych zagrożeń, słabych stron i szans, mocnych stron. W przeciwnym wypadku powstaje bowiem bardzo złożony system celów, który trudno jest i realizować, i weryfikować. Po drugie, analiza SWOT musi być jasna, czytelna i przejrzysta, tak aby wszyscy mieszkańcy Gminy zainteresowani jej rozwojem mogli uczestniczyć w procesie konsultacji i corocznej ewaluacji. Po trzecie, w obecnej sytuacji wielu gmin – zadłużenie związane z realizacją projektów unijnych, niewielkie rzeczywiste możliwości finansowe budżetów w latach kolejnych – ważne jest, by planując

cele do osiągnięcia i zadania do realizacji, skupiać się wyłącznie na najistotniejszych aspektach.

3.2. Analiza SWOT

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze czynniki, które mogą w najbliższych latach mieć wpływ na rozwój Gminy Trzydnik Duży.

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Klimat sprzyjający rolnictwu • Tereny i warunki klimatyczne umożliwiające budowę odnawialnych źródeł energii • Dostępność sieci wodociągowej i gazowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak sieci kanalizacyjnej • Niewielkie możliwości finansowe Gminy • Zmniejszająca się liczba mieszkańców i niekorzystne saldo migracji • Brak możliwości zatrudnienia na terenie Gminy • Zły stan lub brak części infrastruktury społecznej
szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój OZE (odnawialnych źródeł energii) • Wzrost PKB² • Nowy okres programowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Migracja z Lubelszczyzny • Bezrobocie • Spadek i wahania cen produktów rolnych

² Wg GUS: 2013 do 2012 – o 1,6%, 2012 do 2011 – o 1,9%

	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany przepisów prawa • Dalsza degradacja m. Kraśnika jako lokalnego ośrodka stymulującego rozwój powiatu • Budowa mostu w Kamieniu
--	--

Mocne strony

Do czynników rozwojowych Gminy Trzydnik Duży należą z pewnością walory klimatyczne sprzyjające działalności rolniczej. Problemem w tym kontekście może być tylko fakt dużego rozdrobnienia gospodarstw rolnych, co zmniejsza potencjał Gminy w tym obszarze. Warto zauważyć, iż na terenie Gminy istnieją idealne warunki do prowadzenia coraz popularniejszego rolnictwa ekologicznego.

Kolejną mocną stroną Gminy Trzydnik Duży jest potencjał do usytuowania różnych form OZE. Duże ułonecznienie sprzyja zarówno budowie indywidualnych instalacji solarnych, jak i fotowoltaicznych. Wykonane przez inwestora pomiary potwierdziły także ekonomiczne uzasadnienie umieszczenia na terenie Gminy farm wiatrowych.

Czynnikiem wspierającym rozwój jest także dostępność sieci wodociągowej i gazowej.

Słabe strony

Do słabych stron Gminy Trzydnik Duży należy brak infrastruktury kanalizacyjnej. Zdecydowana większość mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych. Problem ten wynika ze specyfiki zabudowy. W Gminie Trzydnik Duży dominuje zabudowa rozproszona, znacznie podnosząca koszt budowy i utrzymania tradycyjnej sieci kanalizacyjnej. W ostatnich latach wiele gmin, borykających się z podobnymi problemami, zdecydowała się na

budowę oczyszczalni przydomowych. Takie rozwiązanie problemu infrastruktury kanalizacyjnej wydaje się być najlepsze także dla Gminy Trzydnik Duży.

Kolejną słabą stroną Gminy są jej niewielkie możliwości inwestycyjne. Z racji swojego rolniczego charakteru i braku dużych przedsiębiorstw, wpływy do budżetu są dość niewielkie. Można mieć nadzieję, że w najbliższych latach, dzięki inwestycjom firmy zewnętrznej w farmę wiatrową, będzie możliwe uzyskanie dodatkowych środków na rozwój.

W ostatnich latach Gminie Trzydnik Duży ubyła znaczna ilość mieszkańców (ponad pół tysiąca w ciągu 10 lat). Czynnikiem ten niekorzystnie wpływa na rozwój Gminy, gdyż sukcesywny odpływ ludzi może w przyszłości decydować o likwidacji kolejnych miejsc pracy, np. w oświacie, a także brakiem pracowników dla lokalnych przedsiębiorców.

Odpływ mieszkańców związany jest z kolejną słabą stroną Gminy – brakiem możliwości znalezienia pracy na jej terenie.

Słabą stroną Gminy Trzydnik Duży jest, mimo poczynionych w tym obszarze inwestycji, niewystarczający stan infrastruktury społecznej.

Szanse

Szansą dla Gminy Trzydnik Duży jest rozwój sektora odnawialnych źródeł energii. W Polsce powstaje coraz więcej tego typu inwestycji, zaś teren na którym leży Gmina nadaje się dość dobrze do lokalizacji np. farm wiatrowych.

Szansą na rozwój jest oczywiście wzrost PKB Polski związany z wychodzeniem z kryzysu 2008 r. Dane makroekonomiczne dają nadzieję na wzrost gospodarczy, dzięki któremu inwestorzy zewnętrzni mogą zainteresować się terenami leżącymi w granicach Gminy (OZE, przetwórstwo rolno-spożywcze, itp.). Jest to o tyle ważne, iż jednym z celów nowego okresu programowania

jest wspieranie powstawania na terenach wiejskich miejsc pracy w sektorach pozarolniczych.

Kolejne lata otworzą przed Gminą możliwości sięgnięcia po wsparcie unijne, które z racji niewielkich możliwości finansowych jednostki należy wykorzystać w maksymalny sposób.

Zagrożenia

Od wielu lat mieszkańcy Lubelszczyzny przenoszą się do Warszawy, Poznania, Wrocławia, ale także wyjeżdżają do innych krajów (Niemcy, Wielka Brytania, itp.). Migracja ta może być zagrożeniem dla rozwoju Gminy Trzydnik Duży, gdyż wyludnienie województwa lubelskiego będzie negatywnie wpływać zarówno na lokalną gospodarkę, jak i możliwości pozyskania inwestorów.

Utrzymujące się na Lubelszczyźnie bezrobocie wśród ludzi młodych sprawia, iż nie mogąc znaleźć pracy, chętniej podejmują decyzję o emigracji zarobkowej, co może w przyszłości zagrażać rozwojowi Gminy.

Kolejnym zagrożeniem w procesie realizacji Strategii może być także spadek i wahania cen produktów rolnych, który ogranicza poczucie bezpieczeństwa finansowego mieszkańców Gminy, w znaczącej części – rolników. Sytuacja ta może mieć wpływ na zmniejszoną aktywność lokalnej społeczności i niechęć do podejmowania nowych wyzwań. Już dziś widać, że w przypadku ilości podmiotów w rejestrze regon na 1000 mieszkańców Gmina Trzydnik Duży odnotowuje najniższy wskaźnik w powiecie krańskim i 173 miejsce w województwie lubelskim.

Nieodmiennie od lat ważnym czynnikiem zewnętrznym wpływającym hamująco na rozwój samorządów jest system prawny, a szczególnie nowe zadania spadające na jednostki, wymagające zaangażowania sił i środków. Tak było w przypadku przepisów dotyczących gospodarką odpadami, obszarów oświaty, itp.

Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 74 prowadząca do mostu na Wiśle w Annopolu. Właściwie cały ruch z obszaru środkowej i południowej Lubelszczyzny w kierunku Kielc, Krakowa, itp. przebiega tą właśnie trasą. Oddanie do użytku mostu w m. Kamień może zmniejszyć ten ruch i, co za tym idzie, także zainteresowanie potencjalnych inwestorów terenami Gminy leżącymi przy drodze nr 74.

3.3. Proponowane obszary rozwojowe

Drogi gminne

Należy wyremontować lub zmodernizować drogi gminne, szczególnie te, które stworzą zintegrowany system lokalnej sieci komunikacyjnej. Podobnie jak w poprzednich latach obszar ten jest jednym z priorytetów Gminy. Łącznie najpilniejsze inwestycje w tym obszarze mają długość kilkunastu kilometrów.

Odnawialne źródła energii

Konieczność upowszechnienia i realizacji inwestycji z tego obszaru jest kolejnym priorytetem na lata 2015-2020. I dotyczy to zarówno wsparcia inwestorów, którzy zamierzają wznieść na terenie Gminy farmę wiatrową (wyższe dochody budżetu), jak i mieszkańców, którzy zdecydują się na montaż instalacji solarnych czy fotowoltaicznych.

Kanalizacja

Rozwiązanie problemu infrastruktury kanalizacyjnej jest jednym z pilniejszych zadań na kolejne lata. Zarówno Władze Gminy, jak i mieszkańcy wskazują na potrzebę podjęcia decyzji i rozpoczęcia prac nad budową spójnego systemu na miarę możliwości finansowych budżetu. W obecnej chwili jedynym rozwiązaniem wydaje się rozważenie budowy oczyszczalni przydomowych.

Infrastruktura społeczna

W kolejnych latach Gmina Trzydnik Duży winna kontynuować inwestycje i remonty w obszarze szeroko rozumianej infrastruktury społecznej. Do najważniejszych zadań należy zaliczyć; remont dachu Gimnazjum, dalsze remonty strażnic i świetlic, budowę sal gimnastycznych, rozbudowę przedszkola przy SP w Olbięcinie.

Rozdział IV Kierunki rozwoju

4.1. Wizja Gminy Trzydnik Duży

W świetle powyższych ustaleń wizja Gminy w 2020 r. przedstawia się następująco:

Gmina Trzydnik Duży nie będzie ustępować poziomem życia mieszkańców, dostępem do infrastruktury technicznej oraz społecznej innym gminom wiejskim powiatu kraśnickiego, co umożliwi zatrzymanie odpływu ludności i wpłynie na rozwój aktywności gospodarczej.

4.2. Misja Gminy Trzydnik Duży

Misją Gminy Trzydnik Duży jest:

Wspieranie wszelkich przejawów działań mających na celu rozwój Gminy, zwiększenie dochodów budżetowych oraz powstawanie nowych miejsc pracy zarówno w sektorze rolniczym jak i działalności pozarolniczej.

4.3. Cele strategiczne i operacyjne

Niniejsza strategia nie zawiera rozbudowanej hierarchii celów. Po pierwsze, niewielkie możliwości finansowe Gminy nie pozwolą w najbliższych latach na realizację bardzo wielu zadań, a co za tym idzie – poszczególne obszary strategiczne obejmować będą najwyżej kilka zadań. Po drugie, budowa taka umożliwi bieżącą aktualizację zadań do realizacji (np. przy uchwalaniu budżetu) bez konieczności aktualizacji systemu celów szczegółowych.

Cel strategiczny I. **Zwiększenie i poprawa dostępności komunikacyjnej**

Cele operacyjne celu strategicznego I.

C. o. I.1. Rozbudowa i budowa sieci dróg gminnych

C. o. I.2. Modernizacja elementów systemu drogowego

Cel strategiczny II. **Rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska**

Cele operacyjny celu strategicznego II.

C. o. II.1. Stworzenie systemu kanalizacji sanitarnej

C. o. II. 2. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Cel strategiczny III. **Rozwój infrastruktury społecznej**

Cele operacyjne celu strategicznego III.

C. o. III. 1. Modernizacja obiektów służących wzrostowi aktywności mieszkańców

C. o. III.2. Modernizacja bazy oświatowej Gminy

Cel strategiczny IV. **Upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) na terenie Gminy**

Cele operacyjne celu strategicznego IV.

C. o. IV.1. Pozyskanie inwestorów obszaru OZE

C. o. IV.2. Wsparcie mieszkańców wdrażających OZE

Rozdział V Program operacyjny realizacji Strategii

Program operacyjny ujmuje główne zadania, które będą realizowane w celu osiągnięcia założeń strategicznych na lata 2015-2020. Uszczegółowienie programu będzie możliwe w momencie podania pełnych harmonogramów i wytycznych przez instytucje pośredniczące.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania		
				Budżet Gminy	Mieszkańcy	Środki zewnętrz.
Cel strategiczny I. Zwiększenie i poprawa dostępności komunikacyjnej	C. o. I.1. Rozbudowa i budowa sieci dróg gminnych	Budowa drogi gminnej nr 108609L Węglin-Łychów Gościeradowski k/młyna o długości 1380,7mb	1 018 564,85 zł	tak		tak
		Budowa drogi gminnej Nr 108595L Wola Trzydnicka - Trzydnik Mały (Stara Wieś) o długości ok 1,0km.	1 800 000,00 zł	tak		tak
		Budowa drogi gminnej Nr 108594L Wola Trzydnicka-Agatówka Kopaniny o długości ok 1,3km	1 300 000,00 zł	tak		tak
		Budowa drogi gminnej Nr 108598L Trzydnik Mały - Baranów o długości ok 1,5km.	1 600 000,00 zł	tak		tak
		Budowa drogi gminnej Nr 108612L Rzeczycza Ziemiańska Kolonia - Dąbrowica o długości ok 0,6km	700 000,00 zł	tak		tak

		Rozbudowa sieci dróg gminnych i transportu rolnego na łącznej długości ok 9,3km	15 600 000,00 zł	tak		tak
	C. o. I.2. Modernizacja elementów systemu drogowego	Remont mostu na rzece Tuczyn w miejscowości Olbęcín	230 000,00 zł	tak		tak
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska	C. o. II.1. Stworzenie systemu kanalizacji sanitarnej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie sołectw Gminy Trzydnik Duży	17 000 000,00 zł	tak	tak	tak
	C. o. II. 2. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Remont i budowa zbiornika małej retencji w miejscowości Rzeczyca Księża	96 400,00 zł	tak		tak
		Remont i budowa zbiornika małej retencji w miejscowości Olbęcín	162 000,00 zł	tak		tak
Cel strategiczny III. Rozwój infrastruktury społecznej	C. o. III. 1. Modernizacja obiektów służących wzrostowi aktywności mieszkańców	Remont budynku strażnicy OSP w Węglinie	400 000,00 zł	tak		tak
		Remont budynku strażnicy OSP w Agatówce	250 000,00 zł	tak		tak
		Remont świetlicy wiejskiej w Budkach	250 000,00 zł	tak		tak
		Przebudowa i zmiana konstrukcji dachu budynku gospodarczego w Dąbrowie	65 000,00 zł	tak		tak
		Remont budynku strażnicy w Dąbrowie	250 000,00 zł	tak		tak
		Przebudowa konstrukcji dachu oraz stropu na budynku remizy OSP w Łychowie Gościeradowskim	600 000,00 zł	tak		tak

	C. o. III.2. Modernizacja bazy oświatowej Gminy	Budowa sali gimnastycznej w Woli Trzydnickiej	2 400 000,00 zł	tak		tak
		Budowa sali gimnastycznej w Olbęcynie	2 100 000,00 zł	tak		tak
		Rozbudowa przedszkola przy Szkole Podstawowej w Olbęcynie	773 000,00 zł	tak		tak
		Nadbudowa budynku gimnazjum w Trzydniku Dużym	1 350 000,00 zł	tak		tak
Cel strategiczny IV. Upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) na terenie Gminy	C. o. IV.1. Pozyskanie inwestorów obszaru OZE	Opracowanie dokumentacji	200 000,00 zł	tak		tak
	C. o. IV.2. Wsparcie mieszkańców wdrażających OZE	Montaż i instalacja kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych w Gminie Trzydnik Duży	7 539 876,00 zł	tak	tak	tak
		Montaż i instalacja ogniw fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych w Gminie Trzydnik Duży	5 000 000,00 zł	tak	tak	tak

Większość powyższych inwestycji będzie mogła uzyskać dofinansowanie z programów operacyjnych Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Tak jak w latach 2007-2013, głównym źródłem środków unijnych będą:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (RPOWL) na lata 2014-2020 który będzie finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS);

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, który będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Z powyższych programów możliwe będzie uzyskanie wsparcia dla rozwoju infrastruktury drogowej, technicznej, społecznej czy też odnawialnych źródeł energii.

Inne, uzupełniające źródła finansowania działań zawartych w Strategii:

1. Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 (np. działalność innowacyjnej przedsiębiorstw)
2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (np. ponadlokalne przedsięwzięcia w zakresie energetyki odnawialnej, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej)
3. Szwajcarskie i norweskie instrumenty finansowe, umożliwiające finansowanie różnorodnych obszarów (sport, kultura, edukacja, zdrowie, rozwój społeczeństwa obywatelskiego)
4. Narodowy program przebudowy dróg lokalnych „Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój” (modernizacja dróg powiatowych i gminnych)
5. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (ochrona środowiska, efektywność energetyczna, energia odnawialna)
6. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (ekologia, ochrona przyrody, zarządzania gospodarką wodną i odpadową)

Rozdział VI Finansowanie

Na realizację wszystkich planowanych inwestycji jednostka musi mieć pokrycie finansowe (źródło finansowania). Oczywiście nie wszystkie środki będą pochodzić z budżetu Gminy. Część środków będzie możliwa do pozyskania ze źródeł zewnętrznych (środki unijne, dotacje celowe, kredyty).

Oszacowania możliwości finansowych Gminy Trzydnik Duży w kolejnych latach dokonano na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej.

Prawdopodobne możliwości finansowe Gminy w latach 2015-2020 obrazuje poniższa tabela. Dane nie uwzględniają ewentualnych kredytów.

Rok	Środki na inwestycje z budżetu Gminy (zł)	Zakładany średni poziom dofinansowania (%)	Na wydatki inwestycyjne łącznie (zł)
2015	2 000 000	20	2 500 000
2016	2 000 000	40	3 000 000
2017	2 000 000	50	4 000 000
2018	2 000 000	40	3 000 000
2019	2 000 000	40	3 000 000
2020	2 000 000	30	2 750 000
łącznie:	12 000 000	łącznie:	18 250 000

Z programu operacyjnego Strategii wynika, iż na zaplanowane zadania Gmina przeznaczy w kolejnych latach o 30 mln zł (łącznie z dotacjami). Oznacza to, iż na część inwestycji niezbędne będzie zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych (łącznie ok. 5 mln zł). Realne możliwości

finansowania inwestycji mogą wzrosnąć np. w przypadku realizacji budowy farmy wiatrowej (wpływy podatkowe) lub oszczędności poprzetargowych.

Rozdział VII Monitoring i ewaluacja

Ostateczna wersja Strategii zostanie przyjęta uchwałą Rady Gminy Trzydnik Duży, a następnie przekazana Wójtowi Gminy do realizacji. Wójt Gminy sprawować będzie nadzór nad realizacją Strategii poprzez zarządzanie i koordynację w ramach sprawowania kontroli zarządczej I i II poziomu, a także np. zawieranie umów odnoszących się do realizowanych projektów. Wójt Gminy powierzy pracownikom Urzędu Gminy Trzydnik Duży realizację inwestycji, które wynikają z programu operacyjnego Strategii, a nadzór techniczny sprawowany będzie przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

Osoby odpowiedzialne za proces wdrożenia strategii:

- a) Wójt Gminy - etap wdrażania i monitorowania
- b) Skarbnik Gminy - etap finansowania
- c) Inspektor nadzoru inwestorskiego – etap nadzoru nad przestrzeganiem zgodności realizacji inwestycji z umową przez wykonawcę

Wójt Gminy jest również odpowiedzialny za współpracę z instytucjami zewnętrznymi, np.:

- a) Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego – np. wnioski o dofinansowanie
- b) Starostwem Powiatowym w Kraśniku – np. uzyskanie pozwoleń
- c) GUS – etap gromadzenia danych statystycznych

Za przeprowadzenie bieżącego monitoringu odpowiedzialny będzie ponadto wyznaczony przez Wójta pracownik. Sam proces gromadzenia danych nie powinien być rzadszy, niż raz w roku (dane pochodzą m.in. z Banku Danych Lokalnych GUS oraz własnych źródeł).

Rada Gminy będzie odpowiedzialna za coroczną ocenę realizacji Strategii. Jednocześnie w jej gestii leżeć będzie dokonywanie zmian priorytetów inwestycyjnych, które wynikać będą np. z pojawienia się nowych potrzeb inwestycyjnych, alokacji środków niewykorzystanych w wyniku nieotrzymania dotacji zewnętrznych, a także zmiany (wzrostu lub spadku) dochodów własnych Gminy.

Weryfikacja realizacji zadań wynikających ze Strategii oparta będzie na jasnym i prostym systemie mierników. W tabeli poniżej znajduje się proponowany zestaw podstawowych mierników oraz ich wartości do osiągnięcia najpóźniej w 2020 r.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Miernik	Wartość miernika w 2020 r.
Cel strategiczny I. Zwiększenie i poprawa dostępności komunikacyjnej	C. o. I.1. Rozbudowa i budowa sieci dróg gminnych	Budowa drogi gminnej nr 108609L Węglin-Łychów Gościeradowski k/młyna o długości 1380,7mb	ilość mb	1380,7
		Budowa drogi gminnej Nr 108595L Wola Trzydnicka - Trzydnik Mały (Stara Wieś) o długości ok 1,0km.	ilość km	1
		Budowa drogi gminnej Nr 108594L Wola Trzydnicka-Agałówka Kopaniny o długości ok 1,3km	ilość km	1,3
		Budowa drogi gminnej Nr 108598L Trzydnik Mały - Baranów o długości ok 1,5km.	ilość km	1,5

		Budowa drogi gminnej Nr 108612L Rzeczyca Ziemiańska Kolonia - Dąbrowica o długości ok 0,6km	ilość km	0,6
		Rozbudowa sieci dróg gminnych i transportu rolnego na łącznej długości ok 9,3km	ilość km	9,3
	C. o. I.2. Modernizacja elementów systemu drogowego	Remont mostu na rzece Tuczyn w miejscowości Olbiewicz	% realizacji inwestycji	100
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska	C. o. II.1. Stworzenie systemu kanalizacji sanitarnej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie sołectw Gminy Trzydnik Duży	ilość instalacji	minimum .....
	C. o. II. 2. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Remont i budowa zbiornika małej retencji w miejscowości Rzeczyca Księża	% realizacji inwestycji	100
		Remont i budowa zbiornika małej retencji w miejscowości Olbiewicz	% realizacji inwestycji	100
Cel strategiczny III. Rozwój infrastruktury społecznej	C. o. III. 1. Modernizacja obiektów służących wzrostowi aktywności mieszkańców	Remont budynku strażnicy OSP w Węglinie	% realizacji inwestycji	100
		Remont budynku strażnicy OSP w Agatówce	% realizacji inwestycji	100
		remont świetlicy wiejskiej w Budkach	% realizacji inwestycji	100
		Przebudowa i zmiana konstrukcji dachu budynku gospodarczego w Dąbrowie	powierzchnia przebudowanego dachu	....m kw.
		remont budynku strażnicy w Dąbrowie	% realizacji inwestycji	100
		Przebudowa konstrukcji dachu oraz stropu na budynku remizy OSP w Łychowie Gościeradzkim	powierzchnia przebudowanego dachu	....m kw.
	C. o. III.2. Modernizacja bazy oświatowej Gminy	Budowa sali gimnastycznej w Woli Trzydnickiej	% realizacji inwestycji	100
		Budowa sali gimnastycznej w Olbiewicz	% realizacji inwestycji	100

		Rozbudowa przedszkola przy Szkole Podstawowej w Olbięcinie	% realizacji inwestycji	100
		Nadbudowa budynku gimnazjum w Trzydniku Dużym	powierzchnia użytkowa i/lub powierzchnia dachu	....m kw.
Cel strategiczny IV. Upowszechnienie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) na terenie Gminy	C. o. IV.1. Pozyskanie inwestorów obszaru OZE	Opracowanie dokumentacji	według zapotrzebowania	według zapotrzebowania
	C. o. IV.2. Wsparcie mieszkańców wdrażających OZE	Montaż i instalacja kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych w Gminie Trzydnik Duży	ilość instalacji	minimum .....
		Montaż i instalacja ogniw fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych w Gminie Trzydnik Duży	ilość instalacji	minimum .....

Rozdział IX Konsultacje społeczne

W niedużej gminie wiejskiej, jaką jest Gmina Trzydnik Duży, konsultacje społeczne przyjmują inną formę niż w jednostkach większych. Władze Gminy na co dzień spotykają się z mieszkańcami, sołtysami, przedsiębiorcami, członkami organizacji i stowarzyszeń, itp., którzy na bieżąco informują o problemach, potrzebach lokalnej społeczności. Dlatego też wybrano krótszą i skuteczniejszą drogę przygotowania i weryfikacji dokumentu.

Na pierwszym etapie projekt aktualizacji Strategii został przygotowany w oparciu o założenia i dane uzyskane z Urzędu Gminy. W pierwszej fazie konsultacji społecznych towarzyszących temu etapowi badaniu ankietowemu poddano mieszkańców Gminy. Łącznie otrzymano ponad 300 wypełnionych ankiet.

Kolejne etapy konsultacji społecznej wyglądać będą następująco:

- a) weryfikacja i uzupełnienie przygotowanego projektu przez kierownictwo Urzędu Gminy i pracowników merytorycznie odpowiedzialnych za realizację poszczególnych celów i zadań, naniesienie poprawek,
- b) poddanie konsultacjom społecznym uzupełnionej wersji projektu, np. poprzez umieszczenie go na stronie www Urzędu Gminy,
- d) przygotowanie ostatecznej wersji aktualizacji,
- e) uchwalenie Strategii przez Radę Gminy.